

Sygnatura akt VI Ka 228/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **11 kwietnia 2017 r.**

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Małgorzata Peteja-Żak

Protokolant Kamil Koczur

przy udziale -

po rozpoznaniu w dniu 11 kwietnia 2017 r.

sprawy **M. K.** ur. (...) w G.

córki S. i K.

oskarżonej z art. 57§1 kks, art. 77§3 kks w zw. art. 6§2 kks

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonej

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 7 grudnia 2016 r. sygnatura akt IX W 2626/15

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk i art. 440 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w Gliwicach do ponownego rozpoznania.

Sygn. akt VI Ka 228/17

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 11 kwietnia 2017r.

Sąd Rejonowy w Gliwicach wyrokiem z dnia 7 grudnia 2016r., w sprawie o sygn. IX K 2626/15, uznał oskarżoną M. K. za winną tego, że jako podatnik w okresie od 15.02.2013r. do 15.11.2014r. w G., uporczywie zaniechała terminowego odprowadzenia na rachunek Urzędu Miejskiego w G. podatku od środków transportowych za lata 2013 – 2014 w kwocie łącznej 19.236,00 zł., czym naruszyła art. 9 ust. 6 pkt 3 oraz art. 11 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych, tj. wykroczenia skarbowego z art. 57 § 1 kks oraz tego, że jako płatnik w G., działając czynem ciągłym, w okresie od 20.02.2013r. do 20.01.2015r., zaniechała terminowego wpłacenia na rachunek P. Urzędu Skarbowego w G. zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych za miesiące od stycznia 2013r. do grudnia 2014r. w łącznej wysokości 3.198,00 zł., czym naruszyła art. 38 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych z dnia 26 lipca 1991r., tj. wykroczenia skarbowego z art. 77 § 3 kks w zw. z art. 6 § 2 kks i za to na mocy art. 57 § 1 kks w zw. z art. 50 § 1 kks wymierzył oskarżonej karę grzywny w kwocie 2.500 złotych.

Nadto zasądził na rzecz obrońcy stosowne wynagrodzenie tytułem nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej oskarżonej z urzędu, a ją samą zwolnił z obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, obciążając nimi Skarb Państwa.

Od niniejszego wyroku apelację wywiódł obrońca oskarżonej, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na przyjęciu, że:

a) oskarżona popełniła czyn z art. 57 § 1 kks oraz z art. 77 § 3 kks w zw. z art. 6 § 2 kks, kiedy to z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika jednoznacznie, że oskarżona miała zamiar popełnienia czynów zabronionych oraz że oskarżonej można przypisać winę w popełnieniu czynów,

b) oskarżona upoczywie nie wpłacała w terminie podatku od środków transportowych oraz nie wpłacała w terminie pobranych zaliczek na podatek dochodowy, podczas gdy te ustalenia zostały dokonane wyłącznie w oparciu o założenie, że oskarżona знаła wysokość podatku od środków transportowych oraz wysokość zaliczek na podatek dochodowy i upoczywie nie spłacała zaległości, jak też nie składała wniosków o rozłożenie należności na raty;

2. obrazę przepisów postępowania, mająca wpływ na treść orzeczenia, a to:

a) art. 4 kpk, art. 5 § 2 kpk i art. 7 kpk poprzez rozstrzygnięcie wszelkich wątpliwości ujawnionych w toku postępowania wyłącznie na niekorzyść oskarżonej, dokonanie zupełnie dowolnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz nieustalenie, w sposób prawidłowy, rzeczywistego stanu faktycznego sprawy,

b) art. 7 kpk w zw. z art. 410 kpk poprzez powierzchowne zbadanie i ocenienie materiału dowodowego oraz uznanie, że oskarżona znała wysokość podatku od środków transportowych, a nadto wysokość zaliczek na podatek dochodowy, przy czym nie spłacała zaległości, jak też nie składała wniosków o rozłożenie należności na raty, tym samym upoczywie nie wpłacała w terminie podatku od środków transportowych oraz nie wpłacała w terminie pobranych zaliczek na podatek dochodowy.

Stawiając takie zarzuty obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonej od zarzucanych jej czynów, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wniósł także o zasądzenie na jego rzecz stosownego wynagrodzenia tytułem pomocy prawnej świadczonej oskarżonej z urzędu w postępowaniu przed Sądem II Instancji, a także o zwolnienie oskarżonej od ponoszenia tych kosztów.

Sąd Okręgowy stwierdził, co następuje:

Analizując wyrok pod kątem zarzutów zawartych w apelacji stwierdzić należy już na wstępie, że najdalej idący skutek w postaci uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji wywarła ta apelacja przez przyzmat jednego, choć niewyartykułowanego wprost, zarzutu dotyczącego naruszenia prawa oskarżonej do obrony i procedowania pod jej nieobecność, bez dysponowania jej wyjaśnieniami. Trzeba zatem stwierdzić, odwołując się w tym miejscu także i do dyspozycji art. 440 kpk w zw. z art. 113 § 1 kks, iż zasadny jest zarzut co do naruszenia przez oskarżyciela i Sąd I instancji prawa procesowego.

Zarzut ten, odczytany wraz z uzasadnieniem stanowiska apelującego, w połączeniu z analizą przebiegu postępowania i treścią zapisów znajdujących się w aktach sprawy, należy jednoznacznie określić jako naruszenie art. 173 § 1 kks, stanowiące względną przyczynę odwoławczą z art. 438 pkt 2 kpk, która miała wpływ na treść wyroku.

Odnosząc się do sytuacji procesowej jaka zaistniała przed otwarciem i zamknięciem przewodu sądowego w sprawie, a ma to znaczenie dla oceny zarzutu, przytoczyć należy fakty wynikające z akt sprawy.

Otóż w toku postępowania przygotowawczego oskarżona była wzywana przez P. Urząd Skarbowy w G. wielokrotnie, począwszy od dnia 6 marca 2014r., na jedyny znany adres zamieszkania (tj. G., ul. (...)), będący także adresem wykonywania przez nią działalności gospodarczej, z czego dwukrotnie - pierwsze wezwania odbierał jej mąż, następnie zaś kolejne przesyłki wracały awizowane. Dwukrotnie kierowany przez Urząd Skarbowy wniosek o przymusowe doprowadzenie M. K. do KP (...) w G. nie przyniósł pożądanego rezultatu, pomimo iż z pism Komendanta KP wynikało, że przebywa ona pod podanym adresem w porze nocnej i unika kontaktów z organami ścigania (k. 67, 71). Po

wydaniu w dniu 20 listopada 2015r. postanowień o wszczęciu dochodzenia i przedstawieniu zarzutów, M. K. została ponownie wezwana do stawiennictwa w urzędzie i ponownie nie odebrała przesyłki, w tym samym też dniu zostało wydane postanowienie o zastosowaniu postępowania w stosunku do nieobecnych (k. 78). Tydzień później wyznaczono dla nieobecnej podejrzanej obrońcę z urzędu, zaś w dniu 28 grudnia 2015r. skierowano do Sądu Rejonowego w Gliwicach akt oskarżenia. Po wydaniu wyroku nakazowego w tej sprawie, a następnie złożeniu sprzeciwu przez obrońcę oskarżonej, sprawa została skierowana do rozpoznania na zasadach ogólnych. Także i na tym etapie postępowania oskarżona nie podejmowała kierowanych do niej przesyłek, tym niemniej z informacji uzyskanych od Policji wynikało bezsprzecznie, iż mieszka ona i przebywa pod podanym adresem (k. 108, 128, 132, 140), unikając kontaktu z organami ścigania. Pomimo zarządzenia przez Sąd orzekający zatrzymania oskarżonej na czas nieprzekraczający 48 godzin i przymusowego jej doprowadzenia na rozprawę, nie zostało ono zrealizowane, zaś z pisma Kierownika (...) KP (...) w G. wynikało jedynie, że próby kontaktu z oskarżoną nie powiodły się (w jej skrzynce na listy pozostawiono jedynie pisemne prośby o kontakt – k. 132). W takich to okolicznościach Sąd Rejonowy – po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 7 grudnia 2016r. i ujawnieniu szeregu dokumentów - wydał zaskarżony wyrok.

Trzeba stwierdzić zatem, że w tej sytuacji procedowanie Sądu Rejonowego w dniu 7 grudnia 2016r. było obarczone ewidentnym uchybieniem, które przeniknęło do tego etapu niestety już z postępowania przygotowawczego. Trzeba zwrócić uwagę Sądowi merytorycznemu na jego brak konsekwencji gdy najpierw sam słusznie podejmuje wątpliwości co do możliwości rozpoznania sprawy w postępowaniu w stosunku do nieobecnych (k. 118), by następnie – dysponując już pewną informacją Policji o miejscu pobytu oskarżonej – decydować się jednak na otwarcie przewodu i wyrokowanie, nie znając w ogóle relacji oskarżonej.

Jest oczywistym w świetle powyższego naruszenie przepisu art. 173 § 1 kks, który wyznacza zakres podmiotowo – przedmiotowy postępowania w stosunku do nieobecnych; postępowanie takie bowiem może dotyczyć sprawcy każdego przestępstwa i wykroczenia skarbowego, który przebywa stale (trwale lub czasowo, ale bez określenia prawdopodobnej daty powrotu) za granicą albo nie można ustalić jego miejsca zamieszkania lub pobytu w kraju. Stwierdzenie takich okoliczności nie może być pochopne i wymaga szczegółowych ustaleń związanych z wywiadem Policji, oczywiście z uwzględnieniem płynącego ograniczenia w tym zakresie z treści art. 113 § 3 pkt 1 kks w zakresie wykroczeń skarbowych. Takie zatem jednak okoliczności w niniejszej sprawie nie miały miejsca, z całą pewnością bowiem zdołano ustalić, że oskarżona w godzinach nocnych przebywa w miejscu zamieszkania, unikając organów ścigania i nie otwierając drzwi. W sprawie tej nie zachodziły także przesłanki z art. 173 § 2 pkt 2 kks, oskarżona bowiem o wykroczenia skarbowe nie ukryła się po wniesieniu do Sądu aktu oskarżenia, co dawałoby z kolei w tym przypadku możliwość stosowania trybu wobec nieobecnych.

Powyższe uchybienie musiało skutkować uchynieniem zaskarżonego wyroku w stosunku do oskarżonej, niezależnie od siły i zasadności pozostałych argumentów apelującego obrońcy. Oskarżona została de facto pozbawiona prawa do obrony we własnej sprawie, choć sama z tego prawa zrezygnowała, nie odbierając pism w toku procesu i nie stawiając się na kierowane do niej wezwania, uchybienie zaś z postępowania przygotowawczego w pełni przeniknęło do postępowania sądowego, mając niewątpliwy wpływ na treść zapadłego orzeczenia. Od samego początku postępowania, tj. od wpływu wniosków o ukaranie do stanowiska pracy spraw karnych skarbowych oraz zawiadomienia Prezydenta Miasta G., było znanym miejsce zamieszkania oskarżonej, stąd zastosowanie przepisów o trybie w stosunku do nieobecnych nie było prawidłowe i nie aktualizowało się na żadnym z jego etapów.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd ten przeprowadzi postępowanie z zachowaniem reguł określających zasady i przebieg procesu karnego, z wyłączeniem stosowania szczególnego postępowania uregulowanego w art. 173 kks i nast., ze wszystkimi tego konsekwencjami (konieczne zatem staje się zbadanie legitymacji do dalszego działania obrońcy z urzędu, wyznaczonego tylko na jego potrzeby), bacząc na konieczność zachowania gwarancji przysługujących stronom. Będzie zatem zobowiązany przeprowadzić postępowanie dowodowe w zakresie dowodów istotnych dla poczynienia ustaleń faktycznych w sprawie i odpowiedzialności oskarżonej, przesłucha – gdy tylko stawi się i nie skorzysta z przysługującego jej uprawnienia do odmowy składania wyjaśnień - oskarżoną oraz przeprowadzi dowód z zawnioskowanych w skardze dokumentów. Sam będzie już jednak konsekwentny w skutecznej realizacji doprowadzenia oskarżonej na rozprawę w związku z dotychczasowym pierwotnym uchybieniem w prowadzeniu

postępowania w stosunku do nieobecnych, zarządzając w razie potrzeby zatrzymanie oskarżonej i sprowadzenie jej przymusowo, łącznie z koniecznością jej zatrzymania na czas nieprzekraczający 48 godzin.

Z uwagi na wszystkie powyższe uwagi i ustalenia Sąd odwoławczy, nie przesądzając w niczym przyszłego rozstrzygnięcia sprawy, zaskarżony wyrok uchylił i sprawę przekazał zatem do ponownego rozpoznania.